

Bemutatták Kovrig Béla „Nemzeti kommunizmus és Magyarország. Egy eszme története” című kötetét

A könyvbemutatót a budapesti Párbeszéd Házában tartották november 7-én. A kötetet Tabajdi Gábor történész, valamint a szerkesztő, Petrás Éva történész ismertették.

Kovrig Béla (1900–1962) a két világháború közötti Magyarország jeles szociológusa és szociálpolitikusa volt, aki 1948-ban elhagyni kényszerült hazáját. Az Egyesült Államokban telepedett le, Milwaukee-ban, a Marquette Universityn lett egyetemi tanár. *Nemzeti kommunizmus és Magyarország. Egy eszme története* című műve, melynek kéziratán haláláig dolgozott, magyar nyelven most jelent meg először, a Gondolat Kiadó és a Barankovics Alapítvány jóvoltából.

Tabajdi Gábor történész a bemutatón kiemelte, hogy egy könyv hazatérésének ünnepe ez az este. Ez követően 1956-ról beszélt, és emlékeztetett, a magyar forradalom a hidegháború egyik legmeghatározóbb konfliktusa volt, mely jelentős hatást gyakorolt a globális politikára is. Értékelése azonnal elkezdődött, publicisták, propagandisták, de történészek,

társadalomtudósok is foglalkoztak a magyar októberrel. A róla szóló diskurzust eleinte főleg baloldali, reformkommunista megközelítések uralták, másrészt a totalitárius paradigma határozta meg. Ezekkel szemben azonban a legkülönbözőbb társadalmi csoportok is őrizték 1956 eszméiségét, különféle szimbolikus formákban.

Kovrig Béla kereszténydemokrata, keresztényszociális szempontból, tudósként közelített a forradalomhoz – emelte ki a Tabajdi Gábor. – Könyvében elemezte az 1945 és 1956 közötti hazai történéseket is, valamint értékelte a Horthy-korszakot. A kötet egy rendkívül alapos elemzés és egy nagyszabású empirikus kutatás ötvözete, melyet Kovrig Béla politológiai, szociológiai, történeti kutatások alapján írt meg. Felhasználta *Marx*, *Lenin*, *Szekfü Gyula* munkáit, valamint a korabeli magyar, orosz és amerikai sajtóanyagokat és irodalmi műveket. Emellett kérdőíveket szerkesztett,

melyet a terjesztők 7 730 példányban osztottak szét Amerikában és Európában a magyar menekültek között. A kérdőíveknek körülbelül a fele érkezett vissza, amelyekből Kovrig 1 300 kódolt válasz adatait használta fel könyvében.

A kötet ugyanakkor egy rendkívül alapos marxista és kommunista történet is – folytatta a történész, aki szerint talán sokakat megdöbbent a címben szereplő szösszetétel, mely két, egymástól távoli fogalmat kapcsol össze.

Tabajdi Gábor elmondta, Kovrig értékelése a Tanácsköztársaságról alapvetően eltér a hazai propaganda által évtizedekig sulykolt képtől: bemutatja ugyanis a *Kun Béla* által meglovagolt nacionalista érzést is, melyhez *Rákosi Mátyás* álnacionalizmusa nagyon hasonló. A kommunista nacionalizmus csúcspontja az 1848–49-es forradalom és szabadságharc századik évfordulójának a megünneplése volt. Művében Kovrig Béla rámutat a német nemzetiszocializmus és a bolsevik nacionalizmus közös gyökereire és cáfolja a Horthy-korszak fasiszta minősítését. Nem tagadja ugyanakkor 1956 szocialista tartalmát, azonban hangsúlyozza, hogy a preferált szocialista rendszer egyáltalán nem létezik, az ezzel kapcsolatos válaszok negatívak, az átélt tapasztalatok miatt.

A kérdőívek esetében arra is kíváncsi volt a szerző, hogy a válaszadók milyen értékeket kapcsolnak a *demokrácia* és a *szabadság* fogalmakhoz. Kovrig Béla könyve szintézis, az empirikus kutatás és a személyes tapasztalatok összegzése, nagyszabású, ma is továbbgondolásra

készítő munka, amely kérdések sorát veti fel – állapította meg Tabajdi Gábor.

A kötet megjelenésében jelentős szerepet vállaló *Rétvári Bence* államtitkár egyéb elfoglaltsága miatt nem tudott jelen lenni a bemutatón, ezért titkára, *Sölch Gellért* olvasta fel ismertetését. Ebben az államtitkár kiemeli, hogy a Kovrig Béla által készített kérdőívek kitöltőinek jelentős többsége a polgári demokrácia híve volt, közülük sokan preferálták a kereszténydemokrácia és a keresztényszocializmus eszmeiségét. A két legnépszerűbb személyiség pedig *Teleki Pál* egykori miniszterelnök és *Mindszenty József* bíboros, hercegprímás volt a körükben.

Petrás Éva

A kötetet szerkesztő és annak előszavát író *Petrás Éva* történész ismertette, hogy Kovrig Béla a kérdőívek és az interjúk mellett a következő elsődleges forrásokat vizsgálta és használta fel kutatómunkája során: a Magyarországon 1956. október 22. és november 9. között sugárzott összes rádióközleményt tartalmazó, 1957-ben New Yorkban megjelent kiadványt; a müncheni Magyar Levéltár 1956-os vonatkozású magyar dokumentumait; a Kongresszusi Levéltárban hozzáférhető magyar folyóiratanyagot, 1956 második felétől kezdődően; az 1956-ban megjelent, lényeges társadalmi és politikai utalásokat tartalmazó magyar versenytanyagot, valamint vezető magyar írók néhány más közleményét.

Petrás Éva kiemelte azt is, hogy Kovrig Béla három hipotézist állított fel az 1956-os forradalommal kapcsolatban – társadalmi rekonstrukcióra irányuló mozgalom; többé-kevésbé a patriotizmus által

meghatározott, hazafias, felszabadító mozgalom; a magyar nacionalizmus által meghatározott nemzeti felszabadító mozgalom –, majd kutatásai alapján így fogalmazta meg a forradalom és szabadságharc lényegét: „A magyar felkelés hazafias és népet felszabadító mozgalom volt, demokratikus társadalomreformáló, továbbá morális és kulturális újjászületési jelleggel... a forradalom meg akarta szabadítani a népet a szegénységtől, az állandósult szenvedéstől, a szocialista törvényesség hiányától, az erkölcstelen eljárásoktól, a minden szinten megtalálható zsarnoki önkénytől...”

A könyv szerkesztője ezt követően emlékeztetett: Kovrig Béla tudósi, írói munkássága során mindig szem előtt tartotta Szent Ágoston mondását: „Mert mire vágyik erősebben a lélek, mint az igazságra?” A nemzeti kommunizmus és Magyarország ékes példája ennek a törekvésnek.

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes tényként állapította meg, hogy egyedül

a kereszténydemokrácia és a keresztényszocializmus nem tévesztett utat a 20. században, mégpedig azért, mert a katolikus egyház társadalmi tanítására épül.

Ez az eszmeiség egyértelműen szembe szállt a liberális vadkapitalizmussal, a faji alapokra épülő nemzetiszocializmussal – mely nyilvánvalóan szembe megy a bibliai alapokkal, amely szerint minden egyes ember Isten képmása – és az osztályalapú kommunista bolsevizmussal is. A kereszténydemokrácia képviselői nemcsak intellektuális, de morális értelemben is helyes választ adtak a korszak súlyos kihívásaira, vállalva az üldöztetéseket, sőt, akár a vértanúságot is, ezért a mai keresztény-polgári oldalnak egyedül vállalható fundamentuma az evangéliumokra épülő kereszténydemokrácia és keresztényszocializmus – fogalmazott *Semjén Zsolt*.

Bodnár Dániel/Magyar Kurír

Fotó: *Váli Miklós*

2016. november 9.

Döbrentei Kornél születésnapjára köszöntése

és Júdás, mint erkölcsi etalon? című könyvének bemutatója

Döbrentei Kornélt, az MMA rendes tagját köszöntötték 70. születésnapja alkalmából november 9-én a Makovecz Szalonban, ahol bemutatták a József Attila-díjas és Alternatív Kosuth-díjas író, költő *Júdás, mint erkölcsi etalon?* című legújabb könyvét is.

A háznagyi teendőket *Juhász Judit* látta el. Az esten közreműködött *Petrás*

Mária népdalénekes, keramikusművész, az MMA rendes tagja, *Faragó Laura* és *Szabó András* előadóművész, illetve *Dóka Andrea* színművész. Az eseményen részt vett mások mellett *Püski István* is. Döbrentei Kornél és az esztét moderáló *Borbély László* beszélgetéséből kiderült, hogy a költő első versét kilenc esztendőskorában írta